

ÁTFOGÓ ÉRTÉKELÉS

Tótkomlós Város Önkormányzata

gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak

2023. évi ellátásáról

A beszámolót készítette: Zsarnai Anita aljegyző
Bedőné Skoda Ilona igazgatási ügyintéző

2024.

A nemzetközi egyezményekkel összhangban a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.) új alapokra helyezte a gyermekekről való gondolkodást és gondoskodást. A magyar gyermekvédelmi rendszernek egyrészt bizonyos ellátásokat kell garantálnia a gyermekek, illetve a gyermekes családok számára, olyan elérhető és hozzáférhető lehetőségeket kell biztosítani, amelyek segítségével a családokban keletkező problémák kezelhetővé válnak azt eredményezve, hogy a gyermekeket nem kell elválasztani családjuktól. Másrészt a valamilyen okból családjukban nem nevelhető gyermekek számára kell olyan családpótló, vagy a családi modellhez közelítő ellátásokat biztosítani, amelyek a gyermeki jogok tiszteletben tartásával garanciákat nyújtanak a gyermek életkorának, szükségleteinek megfelelő ellátására, egészséges személyiségfejlődésének biztosítására, valamint társadalmi integrációjának elősegítésére.

A Gyvt. 96. § (6) bekezdése alapján „A települési önkormányzat és az állam fenntartói feladatainak ellátására a Kormány rendeletében kijelölt szerv a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról minden év május 31-éig - a külön jogszabályban meghatározott tartalommal - átfogó értékelést készít. Az értékelést - települési önkormányzat esetén a képviselő-testület általi megtárgyalást követően - meg kell küldeni a gyámhatóságnak. A gyámhatóság az értékelés kézhezvételétől számított harminc napon belül javaslattal élhet a települési önkormányzat, illetve az állam fenntartói feladatainak ellátására a Kormány rendeletében kijelölt szerv felé, amely hatvan napon belül érdemben megvizsgálja a gyámhatóság javaslatait és állásfoglalásáról, intézkedéséről tájékoztatja”.

Az értékelés szempontjait – az előbbieken említett külön jogszabály - a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet 10. melléklete határozza meg a következők szerint:

„I. A települési önkormányzat által készítendő átfogó értékelés tartalmi követelményei:

1. A település demográfiai mutatói, különös tekintettel a 0-18 éves korosztály adataira.

2. Az önkormányzat által nyújtott pénzhelyi, természetbeni ellátások biztosítása:

- a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma, kérelmezőkre vonatkozó általánosítható adatok, elutasítások száma, főbb okai, önkormányzatot terhelő kiadás nagysága,

- egyéb, a Gyvt.-ben nem szabályozott pénzbeli vagy természetbeni juttatásokra vonatkozó adatok,

- gyermekétkeztetés megoldásának módjai, kedvezményben részesülőkre vonatkozó statisztikai adatok.

3. Az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások bemutatása:

- gyermekjóléti szolgáltatás biztosításának módja, működésének tapasztalata (alapellátásban részesülők száma, gyermekek veszélyeztetettségének okai, válsághelyzetben levő várandós anyák gondozása, családjából kiemelt gyermek szüleinek gondozása, jelzőrendszer tagjaival való együttműködés tapasztalatai),

- gyermekek napközbeni ellátásának, gyermekek átmeneti gondozásának biztosítása, ezen ellátások igénybevétele, s az ezzel összefüggő tapasztalatok.

4-5.

6. A felügyeleti szervek által gyámhatósági, gyermekvédelmi területen végzett szakmai ellenőrzések tapasztalatainak, továbbá a gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltató tevékenységet végzők ellenőrzésének alkalmával tett megállapítások bemutatása.

7. Jövőre vonatkozó javaslatok, célok meghatározása a Gyvt. előírásai alapján (milyen ellátásokra és intézményekre lenne szükség a problémák hatékonyabb kezelése érdekében, gyermekvédelmi prevenció elképzelések).

8. A bűnmegelőzési program főbb pontjainak bemutatása (amennyiben a településen készült ilyen program), valamint a gyermekkorú és a fiatalkorú bűnelkövetők számának az általuk elkövetett bűncselekmények számának, a bűnelkövetés okainak bemutatása.

9. A települési önkormányzat és a civil szervezetek közötti együttműködés keretében milyen feladatok, szolgáltatások ellátásában vesznek részt civil szervezetek (alapellátás, szakellátás, szabadidős programok, drogprevenció stb.).”

A fenti szempontok figyelembevételével, a gyermekjóléti és gyermekvédelmi terület önkormányzatot érintő feladat- és hatásköreinek, a feladatellátás személyi és tárgyi feltételeinek ismertetésével számolunk be az évek óta változatlan, hatályos jogszabályok alapján 2023. évben végzett munkáról.

A gyermekvédelem rendszere – a feladat- és hatáskörök megoszlása

---

A gyermekvédelmi rendszer működtetése állami és önkormányzati feladat.

A Gyvt.-ben meghatározott, a gyermekek védelmét biztosító hatósági feladat- és hatásköröket a helyi önkormányzat képviselő-testülete és a jegyzői gyámhatóság gyakorolja.

A gyermekvédelmi és gyámügyi feladat- és hatáskörök ellátásáról, valamint a gyámhatóság szervezetéről és illetékességéről szóló 331/2006. (XII. 23.) Korm. rendelet 1. § (1) bekezdése értelmében:

„A gyámhatóság feladat- és hatáskörét

a) a települési önkormányzat jegyzője,

b) a fővárosi és vármegyei kormányhivatal gyermekvédelmi és gyámügyi feladatkörében eljáró járási (fővárosi kerületi) hivatala (a továbbiakban: gyámhivatal),

c) a gyermekvédelmi és gyámügyi feladatkörében eljáró fővárosi és vármegyei kormányhivatal gyakorolja.”

A gyermekek védelmét pénzbeli, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások, illetve gyermekvédelmi szakellátások, valamint a Gyvt.-ben meghatározott hatósági intézkedések biztosították 2023-ban is.

Pénzbeli és természetbeni ellátások:

- rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény (jegyzői hatáskör),
- rendkívüli települési támogatás a családban nevelkedő gyermekekre tekintettel a család átmeneti létfenntartási gondja vagy rendkívüli élethelyzete miatt (települési önkormányzati hatáskör),
- gyermektartásdíj megelőlegezése (járási gyámhatósági hatáskör),
- otthonteremtési támogatás (járási gyámhatósági hatáskör),
- gyermekétkeztetés (fenntartói vagy települési önkormányzati hatáskör).

A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátások:

- gyermekjóléti szolgáltatás,
- gyermekek napközbeni ellátása,
- gyermekek átmeneti gondozása,
- gyermekek esélynövelő szolgáltatásai.

A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekvédelmi szakellátások:

- otthont nyújtó ellátás,
- utógondozói ellátás,
- területi gyermekvédelmi szakszolgáltatás.

A gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedések:

- a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet fennállásának megállapítása,
- a védelembe vétel,
- a családbafogadás,
- az ideiglenes hatályú elhelyezés,
- a nevelésbe vétel,
- a nevelési felügyelet elrendelése,
- az utógondozás elrendelése,
- az utógondozói ellátás elrendelése,
- a megelőző pártfogás elrendelése.

A gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedések első pontja kivételével – mely jegyzői hatáskör – valamennyi hatósági intézkedés más hatóság hatáskörébe tartozik.

A Gyvt. alapján a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot látnak el - a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése és megszüntetése érdekében - a törvényben meghatározott alaptevékenység keretében

- a) az egészségügyi szolgáltatást nyújtók, így különösen a védőnői szolgálat, a háziorvos, a házi gyermekorvos,
- b) a személyes gondoskodást nyújtó szolgáltatók,
- c) a köznevelési intézmények és a szakképző intézmények,
- d) a rendőrség,
- e) az ügyészség,
- f) a bíróság,
- g) a pártfogó felügyelői szolgálat,
- h) az áldozatsegítés és a kárenyhítés feladatait ellátó szervezetek,
- i) a menekülteket befogadó állomás, a menekültek átmeneti szállása,
- j) az egyesületek, az alapítványok és az egyházi jogi személyek,
- k) a foglalkoztatás-felügyeleti hatóság,
- l) a javítóintézet,
- m) a gyermekjogi képviselő,
- n) a gyermekvédelmi és gyámügyi feladatkörében eljáró fővárosi és vármegyei kormányhivatal,
- o) az állam fenntartói feladatainak ellátására a Kormány rendeletében kijelölt szerv.

Az előbb felsorolt intézmények és személyek kötelesek

- a) jelzéssel élni a gyermek veszélyeztetettsége esetén a gyermekjóléti szolgálatnál,
- b) hatósági eljárást kezdeményezni a gyermek bántalmazása, illetve súlyos elhanyagolása vagy egyéb más, súlyos veszélyeztető ok fennállása, továbbá a gyermek önmaga által előidézett súlyos veszélyeztető magatartása esetén.

Ilyen jelzéssel és kezdeményezéssel bármely állampolgár és a gyermekek érdekeit képviselő társadalmi szervezet is élhet.

A települési önkormányzat 2023-ban is biztosította a családban nevelkedő gyermekekre tekintettel a család átmeneti létfenntartási problémája vagy rendkívüli élethelyzete miatt a rendkívüli települési támogatást, a személyes gondoskodást nyújtó alapellátások keretében a gyermekjóléti szolgáltatást, a gyermekek napközbeni ellátását, közreműködött a máshol igénybe vehető ellátásokhoz való hozzájutás szervezésében.

Tótkomlós Város Önkormányzat Képviselő-testülete a természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti ellátásokról szóló 26/2021. (XI. 26.) önkormányzati rendelet megalkotásával gondoskodott a helyi szinten szabályozandó ellátások meghatározásáról.

A Gyvt. kimondja, hogy az a települési önkormányzat, amelynek területén 10.000-nél több állandó lakos él, bölcsődét köteles működtetni.

Ha a bölcsődei ellátásra az adott településen legalább öt gyermek tekintetében igény jelentkezik, vagy a település - jogszabályban meghatározottak szerint megállapított - 3 év alatti lakosainak száma meghaladja a 40 főt, akkor a 10.000 főnél kevesebb állandó lakossal rendelkező települési önkormányzat is köteles gondoskodni a gyermekek bölcsődei ellátásáról, a bölcsődei ellátást nyújtó intézmények, szolgáltatások bármelyik formájának biztosításával, önállóan, társulásban vagy ellátási szerződés útján.

Mivel Tótkomlóson a 3 év alatti lakosok száma meghaladja a 40 főt, így a település önkormányzata a Gyvt. értelmében kötelező feladatként biztosítja a 3 éven aluli gyermekek napközbeni ellátását, szakszerű gondozását és nevelését.

A gyermekvédelmi feladatok ellátásának személyi és tárgyi feltételei a Tótkomlói Polgármesteri Hivatalban

---

Tótkomlós Város Önkormányzata Képviselő-testületének Szociális Bizottsága 2023-ban is átruházott hatáskörben döntött – a családban nevelkedő gyermekekre, fiatal felnőttekre tekintettel a család átmeneti nehéz anyagi helyzete miatt – a rendkívüli települési támogatás iránti kérelmek ügyében.

A bizottság üléseit szükség szerint gyakorisággal tartja a Polgármesteri Hivatal hivatalos helyiségében, a bizottság munkáját Bedőné Skoda Ilona, az Igazgatási Osztály ügyintézője segíti.

A hátrányos helyzet, halmozottan hátrányos helyzet fennállásának, valamint a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapításával kapcsolatos ügyintézői feladatokat szintén Bedőné Skoda Ilona igazgatási ügyintéző végezte.

Az ügyintéző a Polgármesteri Hivatal „A” épületében önálló irodában dolgozik, ahol saját interneteléréssel rendelkező számítógépet, nyomtatót, telefont használhat, a fénymásolási, szkennelési lehetőség is megoldott.

Tótkomlós demográfiai mutatói, különös tekintettel a 0-18 éves korosztály adataira

Tótkomlós város lélekszáma Magyarország legtöbb településéhez hasonlóan folyamatosan csökken. A csökkenés több tényező együttes hatásának eredménye, melyből kiemelkedő fontosságú a munkalehetőségek szűkösége.

Tótkomlós állandó lakosainak száma 2022. január 1-től az alábbiak szerint alakult:

Év (I. 1.)	Állandó lakosok száma (fő)
2022	5.765
2023	5.680
2024	5.652

Forrás: Helyi adatgyűjtés

Az állandó lakosság száma korcsoportonkénti bontásban 2022-24. január 1-ei adatok szerint:

Év (I.1)	Lakos (fő)	18 év alattiak (fő)	18 év alattiak aránya a teljes népességhez (%)	19-60 év közöttiek (fő)	19-60 év közöttiek aránya a teljes népességhez (%)	61 év felettiak (fő)	61 év felettiak aránya a teljes népességhez (%)
2022	5.765	981	17,01	3.270	56,72	1.514	26,26
2023	5.680	947	16,67	3.222	56,73	1.511	26,60
2024	5.652	942	16,66	3.209	56,77	1.501	26,56

Forrás: Helyi adatgyűjtés

A táblázatból jól kivehető településünk állandó lakosságának csökkenése, a 2023. januári adatok alapján 85 fővel csökkent lakosok száma az előző évhez képest. A lakosság létszámcsökkenése minden korosztályt érint. A 2024. január 1-ei adatok alapján a népesség csökkenés 28 fő, a 61. év feletti lakosok száma 9 fővel csökkent. Településünket a vármegyei adatokhoz hasonlóan nemcsak az előregedés jellemzi, hanem az elvándorlás is. Megállapítható, hogy az aktív korúak létszáma csökkent a legnagyobb mértékben, mely feltételezhetően abból adódik, hogy a tanulmányaikat befejező fiatalok szakmai képzésük megszerzését követően nem találnak képzettségüknek megfelelő munkát településünkön. Ők jellemzően már középiskolai tanulmányaik ideje alatt a várostól távol tanulnak, felsőoktatási intézménybe pedig még messzebb kényszerülnek eljárni és tanulmányaik végeztével kevesen térnek vissza szülővárosukba.

Születések és halálozások száma

Év	2021	2022	2023
Születés	39	21	40
Halálozás	89	102	85

Forrás: Helyi adatgyűjtés

2023-ban az előző év adatait figyelembe véve a születések száma jelentős növekedést mutat, ez az elmúlt 3 év legmagasabb mutatója. Halálozás tekintetében pedig az utóbbi 3 évben legalacsonyabb az elhunytak száma.

Az önkormányzat által nyújtott pénzbeli, természetbeni ellátások biztosítása

---

A Gyvt. a gyermeki jogok között elsőként említi azt, hogy a gyermeknek joga van a testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését, egészséges felnevelkedését és jólétét biztosító saját családi környezetében történő nevelkedéséhez. A gyermeki jogokat védeni kell, mely minden olyan természetes és jogi személy kötelezettsége, aki a gyermek nevelésével, oktatásával, ellátásával, ügyeinek intézésével foglalkozik.

A törvény kimondja továbbá azt is, hogy a gyermeket kizárólag anyagi okból fennálló veszélyeztetettség miatt nem szabad családjától elválasztani. A nehéz anyagi körülmények között élő gyermekek, családok védelmét a korábban írtaknak megfelelően a következő pénzbeli, illetve természetbeni ellátások biztosították a beszámolási időszakban: rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény, a családban nevelkedő gyermekre tekintettel a család létfenntartási problémája vagy rendkívüli élethelyzetbe kerülése okán a rendkívüli települési támogatás, a gyermekétkeztetés.

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény:

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapításának célja annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult

- a) ingyenes vagy kedvezményes intézményi gyermekétkeztetésnek, meghatározott feltételek teljesülése esetén a szünidei gyermekétkeztetésnek,
- b) pénzbeli támogatásnak,
- c) a Gyvt.-ben és más jogszabályban meghatározott egyéb kedvezményeknek az igénybevételére.

A Gyvt. meghatározza azokat a jövedelmi, vagyoni feltételeket, melyek megléte esetén a gyámhatóság – jelen esetben a jegyző – egy év időtartamra, de legfeljebb 25. életévének hetöltéséig megállapítja a gyermek, nagykorúvá vált gyermek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát.

A gyermeket gondozó családban az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladhatja meg

- a) a szociális vetítési alap összegének (2022-ben is 28.500,- Ft volt) a 180 %-át, ha
  - aa) a gyermeket egyedülálló szülő vagy más törvényes képviselő gondozza,
  - ab) a gyermek tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos, vagy
  - ac) a nagykorúvá vált gyermek megfelel a jogszabályban megállapított feltételeknek;
- b) a szociális vetítési alap összegének 165 %-át az a) pont alá nem tartozó esetben, feltéve, hogy a vagyoni helyzet vizsgálata során az egy főre jutó vagyon értéke nem haladja meg külön-külön vagy együttesen a Gyvt.-ben meghatározott értéket.

A gyámhatóság annak a gyermeknek, fiatal felnőttnek, akinek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsága

- a) a tárgyév augusztus 1-jén fennáll, a tárgyév augusztus hónapjára tekintettel,
  - b) a tárgyév november 1-jén fennáll, a tárgyév november hónapjára tekintettel
- alapösszegű támogatást folyósít.*

A gyámhatóság annak a gyermeknek, fiatal felnőttnek, akinek a hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzete és rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsága a gyámhatóság határozata alapján

a) a tárgyév augusztus 1-jén fennáll, a tárgyév augusztus hónapjára tekintettel,

b) a tárgyév november 1-jén fennáll, a tárgyév november hónapjára tekintettel

emelt összegű pénzbeli támogatást folyósít.

A támogatás esetenkénti összegéről az Országgyűlés a központi költségvetésről szóló törvény elfogadásával egyidejűleg dönt. 2023. évben az alapösszegű támogatás 6.000,- Ft/gyermek, az emelt összegű támogatás 6.500,- Ft/gyermek volt.

Az alábbi táblázatban a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény 2021-2023. évi adatai hasonlíthatók össze:

	2021	2022	2023
Támogatott gyermekek száma	236 fő	144 fő	128fő
- ebből nagykorú (tanuló)	5 fő	11 fő	4 fő
Megállapított kérelmek száma	112 család	76 család	57 család
- ebből egyedül álló (gyermekét egyedül nevelő) kérelmező	49 szülő	46 szülő	32 szülő
Elutasított kérelmek száma	2	1	3
Pénzbeli támogatás összege (Ft)	2.939.000,-	2.397.000,-	1.762.000,-

Forrás: Helyi adatgyűjtés

2023-ban 4 alkalommal került megszüntetésre rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság: 2 család tett eleget jövedelmi viszonyai változására vonatkozó bejelentési kötelezettségének, illetve két nagykorú tanulói jogviszonya szűnt meg. Továbbra is gyakori, hogy az egyedülálló szülő jellemzően a gyermek(ek) után járó ellátások, támogatások összegéből tartja fenn a családot, illetve az elvált szülők esetében a tartásdíjra kötelezett szülő nem, vagy alkalmasszerűen fizet tartásdíjat gyermeke(i) után.

Az elmúlt 3 év adatait összevetve a támogatottak létszáma jelentős csökkenést mutat, a gyermekek után járó adókedvezmény, a minimálbér, garantált bérminimum emelkedése miatt több családban az egy főre jutó jövedelem összege meghaladja a vonatkozó jogszabályban megállapított határt.

Az egy főre jutó jövedelem megoszlása a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő családoknál (a szociális vetítési alap összege: 28.500,- Ft):

Időszak	Összeg/fő		
	14.250,- Ft alatt	14.250,- 28.500,- Ft között	28.500,- Ft felett
2021	7 család	65 család	40 család

2022	5 család	42 család	29 család
2023	3 család	35 család	19 család

Forrás: Helyi adatgyűjtés

35 családban az egy főre jutó nettó jövedelem 2023-an sem érte el a szociális vetítési alap összegét. Ezeknél a családoknál jellemzően a szülők egyike, vagy nem egy esetben egyik szülő sem rendelkezik munkahellyel és a gyermek(ek) utáni ellátások, támogatások összegéből és alkalmi munkából élnek, illetve gyermekét egyedül nevelő szülő a kérelmező.

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők életkor szerinti megoszlása:

Életkor	0-6 éves	7-14 éves	15-17 éves	18- éves	Összesen
2021	64 gyermek	103 gyermek	64 gyermek	5 tanuló	236 gyermek
2022	28 gyermek	70 gyermek	35 gyermek	11 tanuló	144 gyermek
2023	24 gyermek	67 gyermek	33 gyermek	4 tanuló	128 gyermek

Forrás: Helyi adatgyűjtés

Hátrányos helyzet, illetve halmozottan hátrányos helyzet megállapítása:

A hátrányos illetve a halmozottan hátrányos helyzet fennállásának megállapítása szorosan kapcsolódik a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény intézményéhez, a kedvezmény megállapításához és felülvizsgálatához készült nyomtatvány B) lapján kérheti a törvényes képviselő a hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzet megállapítását.

A jegyzői gyámhatóság a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság elbírálásával egyidejűleg - külön döntésben, a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsággal egyező időtartamra - megállapítja a gyermek, nagykorúvá vált gyermek hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetének fennállását, ha a feltételek fennállnak.

A hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzet fennállásának megállapítása a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapítását követően is kérelmezhető. Ebben az esetben a meghatározott feltételek fennállását a kérelem benyújtásának időpontjára vonatkozólag kell vizsgálni, valamint a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet a kérelem benyújtásának napjától a fennálló rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény időtartamára állapítható meg.

Hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

a) a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony iskolai végzettsége, ha a gyermeket együtt nevelő mindkét szülőről, a gyermeket egyedül nevelő szülőről vagy a családbafogadó gyámról - önkéntes nyilatkozata alapján - megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik,

b) a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága, ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről vagy a családbafogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor az Szt. 33. §-a szerinti aktív korúak ellátására jogosult vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy,

c) a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei, ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált településfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek.

Halmazottan hátrányos helyzetű

- a) az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében a fenti körülmények közül legalább kettő fennáll,
- b) a nevelésbe vett gyermek,
- c) az utógondozói ellátásban részesülő és tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt.

A köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény alapján a nyolcadik évfolyam sikeres elvégzéséről kiállított bizonyítvány - iskolatípustól függetlenül - alapfokú iskolai végzettséget tanúsít.

A Tótkomlóson élő hátrányos helyzetű és halmazottan hátrányos helyzetű gyermekek számát az alábbi táblázat mutatja be a 2021-2023. évekre vonatkozóan:

Adatok	2021	2022	2023
Hátrányos helyzetű gyermekek	39 fő	27 fő	8 fő
Halmazottan hátrányos helyzetű gyermekek	65 fő	57 fő	62 fő

Forrás: Helyi adatgyűjtés

Tótkomlóson élő hátrányos helyzetű és halmazottan hátrányos helyzetű gyermekek életkor szerinti megoszlása 2023-ban:

Életkor	0-2 éves	3-5 éves	6-13 éves	14-17 éves	18 éves vagy idősebb	Összesen
Hátrányos helyzetű gyermekek	-	-	4 fő	3 fő	1 fő	8 fő
Halmazottan hátrányos helyzetű gyermekek	1 fő	8 fő	34 fő	17 fő	2 fő	62 fő
Összesen	1 fő	8 fő	38 fő	20 fő	3 fő	70 fő

Forrás: Helyi adatgyűjtés

A hátrányos helyzetű és a halmazottan hátrányos helyzetű gyermekeket különböző kedvezmények, (pl. ingyenes intézményi gyermekétkeztetés, szünidei gyermekétkeztetés) juttatások, pályázati lehetőségek illetik meg.

A Gyvt.-ben nem szabályozott pénzbeli vagy természetbeni juttatások:

A Gyvt.-ben nem szabályozott pénzbeli vagy természetbeni juttatások nyújtására az önkormányzatnak viszonylag kevés lehetősége van.

Rendkívüli települési támogatás a családban nevelkedő gyermekekre tekintettel, a család létfenntartását veszélyeztető vagy rendkívüli élethelyzetbe kerülése okán

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban: Szt.) 45. § (3)-(5) bekezdései értelmében:

„(3) A képviselő-testület a létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került, valamint az időszakosan vagy tartósan létfenntartási gonddal küzdő személyek részére rendkívüli települési támogatást köteles nyújtani.

(4) Rendkívüli települési támogatásban elsősorban azokat a személyeket indokolt részesíteni, akik önmaguk, illetve családjuk létfenntartásáról más módon nem tudnak gondoskodni vagy alkalmanként jelentkező többletkiadások - így különösen betegséghez, halálesethez, elemi kár elhárításához, a válsághelyzetben lévő várandós anya gyermekének megtartásához, iskoláztatáshoz, a gyermek fogadásának előkészítéséhez, a nevelésbe vett gyermek családjával való kapcsolattartáshoz, a gyermek családba való visszakerülésének elősegítéséhez kapcsolódó kiadások - vagy a gyermek hátrányos helyzete miatt anyagi segítségre szorulnak.

(5) A rendkívüli települési támogatás kérelemre és hivatalból - különösen nevelési-oktatási intézmény, gyámhatóság vagy más családvédelemmel foglalkozó intézmény, illetve természetes személy vagy a gyermekek érdekeinek védelmét ellátó társadalmi szervezet kezdeményezésére - is megállapítható.

2021-2023. évben a családban nevelkedő kiskorú gyermekekre tekintettel rendkívüli települési támogatásban részesült kérelmezők:

Adatok	2021	2022	2023
Támogatottak (családok) száma:	34 család	37 család	29 család
- ebből egy alkalommal	28 család	31 család	21 család
- két alkalommal	3 család	2 család	4 család
- három, vagy több alkalommal	3 család	4 család	4 család
Támogatás összege (Ft)	354.850,-	502.010,-	622.000,-

Forrás: Helyi adatgyűjtés

A családban nevelkedő kiskorú gyermekekre tekintettel benyújtott rendkívüli települési támogatás iránti kérelem 2023-ban nem került elutasításra.

A támogatás pénzbeli és természetbeni lehet. Természetben nyújtott támogatás egyik formája az élelmiszer-csomag, mely a Tótkomlói Szociális Szolgáltató Központ közreműködésével és segítségével kerül összeállításra. 2023-ban a családban nevelkedő gyermekekre tekintettel 24 csomag került kiosztásra. Természetbeni támogatásként jelenik meg a gyermekek részére biztosított gyógyszer is, ezen esetekben a gyógyszer-tárral egyeztetve még a kérelem napján megkapják a segítséget. A családban nevelkedő gyermek, fiatal felnőtt rászorultságára tekintettel 2023-ban 6 alkalommal kaptak természetbeni gyógyszert kiutalást.

Az egyszeri tüzelőanyag támogatás megállapítása iránti kérelmeket 2023. október 18-tól - 2023. október 30-ig lehetett benyújtani. 245 fő nyújtotta be kérelmét. A 231 megállapított támogatásból 61 családban nevelnek kiskorú gyermeket. A pénzbeli támogatás mértéke kérelmezőnként 12.000,- Ft volt, mely összeget a téli rezsiköltség befizetésére, tüzelőanyag vásárlására fordíthattak a kérelmezők.

Gyermekétkeztetés:

A Gyvt. értelmében az alábbi rendelkezések vonatkoznak a gyermekétkeztetésre.

„18. § (1a) A települési önkormányzat vagy a fenntartó az e törvényben meghatározott módon, természetbeni ellátásként biztosítja a gyermekétkeztetést.”

Gyermekétkeztetés

„21. § (1) Természetbeni ellátásként a gyermek életkorának megfelelő gyermekétkeztetést kell biztosítani a gyermeket gondozó szülő, törvényes képviselő vagy nevelésbe vett gyermek esetén a gyermek ellátását biztosító nevelőszülő, gyermekotthon vezetője, illetve az Szt. hatálya alá tartozó ápolást, gondozást nyújtó intézmény vezetője kérelmére

a) a bölcsődében, mini bölcsődében,

b) az óvodában,

c) a nyári napközis otthonban,

d) az általános és középiskolai kollégiumban, az itt szervezett externátusi ellátásban,

e) az általános iskolai és - ha önkormányzati rendelet kivételével jogszabály másképpen nem rendelkezik - a középfokú iskolai menzai ellátás keretében,

f) a fogyatékos gyermekek, tanulók nevelését, oktatását ellátó intézményben és a fogyatékos gyermekek számára nappali ellátást nyújtó, az Szt. hatálya alá tartozó fogyatékosok nappali intézményében [az a)-f) pontban foglaltak a továbbiakban együtt: intézményi gyermekétkeztetés],

g) a 21/C. §-ban foglaltak szerint a bölcsőde és az óvoda zárva tartása, valamint az iskolában az Nktv. 30. § (1). bekezdése szerinti nyári szünet és az Nktv. 30. § (4) bekezdése szerinti tanítási szünetek időtartama alatt (a továbbiakban együtt: szünidei gyermekétkeztetés).

(2) Az intézményi és a szünidei gyermekétkeztetés biztosítására kötelezett önkormányzat e feladatának ellátásához a közigazgatási területén kívülről érkező gyermek, tanuló lakóhelye szerinti önkormányzattól hozzájárulást kérhet.”

Intézményi gyermekétkeztetés

„21/A. § (1) Ha a szülő, törvényes képviselő eltérően nem rendelkezik, az intézményi gyermekétkeztetés keretében a nem bentlakásos intézményben

a) a bölcsődében, mini bölcsődében bölcsődei ellátásban részesülő gyermekek részére az ellátási napokon a reggeli főétkeztést, a déli meleg főétkeztést, valamint tízórai és uzsonna formájában két kísétkeztést,

b) a gyermekek és a tanulók számára az óvodai nevelési napokon, valamint az iskolai tanítási napokon az óvodában és a nem bentlakásos nevelési-oktatási intézményben a déli meleg főétkeztést, valamint tízórai és uzsonna formájában két kísétkeztést kell biztosítani.

(2) Intézményi gyermekétkeztetésben részesülhet az iskolában az a tanuló is, aki a napközit nem veszi igénybe. Az étkezések közül az ebéd külön is igényelhető.

(3) Az (1) bekezdés szerinti gyermekétkeztetést biztosítja

a) a települési önkormányzat

aa) az általa fenntartott bölcsődében, mini bölcsődében és óvodában, továbbá

- ab) a közigazgatási területén a tankerületi központ, illetve a szakképzési centrum (e § alkalmazásában a továbbiakban együtt: köznevelési fenntartó) által fenntartott nem bentlakásos nevelési-oktatási intézményben,
- b) az egyházi és a nem állami fenntartó az általa fenntartott nem bentlakásos intézményben,
- c) a fenntartó az egyéb állami fenntartású nem bentlakásos intézményben.”

Ingyenes és kedvezményes intézményi gyermekétkeztetés

„21/B. § (1) Az intézményi gyermekétkeztetést ingyenesen kell biztosítani

a) a bölcsődében, mini bölcsődében nyújtott bölcsődei ellátásban vagy óvodai nevelésben részesülő gyermek számára, ha

aa) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül,

ab) tartósan beteg vagy fogyatékos, vagy olyan családban él, amelyben tartósan beteg vagy fogyatékos gyermeket nevelnek,

ac) olyan családban él, amelyben három vagy több gyermeket nevelnek,

ad) olyan családban él, amelyben a szülő nyilatkozata alapján az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg a kötelező legkisebb munkabér személyi jövedelemadóval, munkavállalói, egészségbiztosítási és nyugdíjjárulékkel csökkentett összegének 130%-át vagy

ae) nevelésbe vették;

b) az 1-8. évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló számára, ha

ba) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül, vagy

bb) nevelésbe vették;

c) azon a) és b) pont szerinti életkorú, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek számára, akit fogyatékos gyermekek számára nappali ellátást nyújtó, az Szt. hatálya alá tartozó fogyatékosok nappali intézményében helyeztek el;

d) az 1-8. évfolyamon felül nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló számára, ha

da) nevelésbe vették, vagy

db) utógondozói ellátásban részesül.

(2) Az intézményi gyermekétkeztetést az intézményi térítési díj 50 %-os normatív kedvezményével kell biztosítani

a) az 1-8. évfolyamon felül nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló számára, ha rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül;

b) az 1-8. és az azon felüli évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló számára, ha olyan családban él, amelyben három vagy több gyermeket nevelnek, feltéve, hogy az (1) bekezdés b) pont ba) alpontja alapján a tanuló nem részesül ingyenes intézményi gyermekétkeztetésben;

c) az (1) bekezdés a), b) és d) pontja szerinti életkorú, tartósan beteg vagy fogyatékos gyermek számára, feltéve, hogy az (1) bekezdés alapján a gyermek nem részesül ingyenes intézményi gyermekétkeztetésben.”

Szünidei gyermekétkeztetés

„21/C. § (1) A települési önkormányzat a szünidei gyermekétkeztetés keretében a szülő, törvényes képviselő kérelmére a déli meleg főétkeztetést

a) a hátrányos helyzetű gyermek és a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő, halmozottan hátrányos helyzetű gyermek részére ingyenesen biztosítja, és

b) az a) pontban foglalt gyermekeken kívül további gyermekek, így különösen a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermekek részére ingyenesen biztosíthatja.

(2) A települési önkormányzat a szünidei gyermekétkeztetést az (1) bekezdés a) pontja szerinti esetben

a) a bölcsődében, mini bölcsődében bölcsődei ellátásban, óvodai nevelésben részesülő gyermekek számára a bölcsődei ellátást nyújtó intézmény és az óvoda zárva tartásának időtartama alatt valamennyi munkanapon,

b) az a) pont alá nem tartozó gyermekek számára

ba) a nyári szünetben legalább 43 munkanapon, legfeljebb a nyári szünet időtartamára eső valamennyi munkanapon,

bb) az őszi, téli és tavaszi szünetben a tanév rendjéhez igazodóan szünetenként az adott tanítási szünet időtartamára eső valamennyi munkanapon

köteles megszervezni, és ennek keretén belül a szülő, törvényes képviselő kérelmének megfelelő időtartamban az adott gyermek részére biztosítani.”

Az óvodába és az iskolába az önkormányzattal szerződött vállalkozás, a Prizma-Junior Közétkeztetési Zrt. szállítja az ételt, a Bölcsőde saját konyhával rendelkezik, az étel elkészítése helyben történik. A diétára szoruló és a különböző ételérzékenységekben szenvedő gyermekek ellátása mind a vásárolt étkeztetés, mind a helyben készített ételek esetében megoldott (tej, tojás és lisztérzékenység).

A térítési díjakat minden évben a képviselő-testület állapítja meg márciusi soros ülésén. A térítési díj napi összege a nyersanyagköltség napi összegének ÁFÁ-val növelt összege.

A térítési díjak 2023. március 31-ig

Korcsoport	Ellátás	Nyersanyagköltség Ft/nap
Bölcsőde 20 hetes – 3 éves	tízórai, ebéd, uzsonna	555,-
Óvoda 3 – 6 éves	tízórai, ebéd, uzsonna	460,-
Általános iskola napközi 6 – 14 éves	tízórai, ebéd, uzsonna	578,-
Általános iskola menza 6 – 14 éves	ebéd	381,-
Gimnáziumi menza 14 – 18 éves	ebéd	447,-

Forrás: Helyi adatgyűjtés

2023. április 1-től a térítési díjak emelése indokoltá vált, mert a nyersanyagköltségek jelentős emelkedésére tekintettel a közétkeztetési feladatok ellátásra kötött vállalkozási szerződés közétkeztetés díjai módosultak. A képviselő-testület a térítési díjak meghatározásánál igyekezett a gyermekétkeztetésben résztvevők számára a lehető legkedvezőbb mértéket meghatározni.

A térítési díjak 2023. április 1. és 2023. december 31. között

Korcsoport	Ellátás	Nyersanyagköltség Ft/nap
Bölcsőde 20 hetes – 3 éves	tízórai, ebéd, uzsonna	522,-
Óvoda 3 – 6 éves	tízórai, ebéd, uzsonna	553,-
Általános iskola napközi 6 – 14 éves	tízórai, ebéd, uzsonna	696,-
Általános iskola menza 6 – 14 éves	ebéd	457,-
Gimnáziumi menza 14 – 18 éves	ebéd	540,-

Forrás: Helyi adatgyűjtés

A gyermekétkeztetésben (napköziben és menzán) részt vevők létszáma és az általuk fizetett térítési díjak megoszlása 2023-ban				
Intézmény	Térítésmentes (fő)	50 %-ot fizet (fő)	100 %-ot fizet (fő)	Összesen (fő)
Bölcsőde	13	csak gondozási díjat fizet/ 300,- Ft/nap 17	9	39
Önkormányzati Óvoda	48	-	14	62
Jankó János Általános Iskola és Gimnázium	62	86	59	207

Forrás: Helyi adatgyűjtés

A hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek részére, a szülő, törvényes képviselő kérelmére - a szünidő munkanapjain - szünidei gyermekétkeztetés keretében a déli meleg főétkezést kell biztosítani. Az érintett családokat levélben kiértécsítette az Igazgatási Osztály és mellékletként csatolta a megfelelő számú kérelmet (minden gyermek részére külön kérelmet kell benyújtani), valamint a helyben szokásos módon is meghirdette a szünidei gyermekétkeztetés igénybevételének lehetőségét. A szünidei gyermekétkeztetés lebonyolítását az Orosházi Kistérség Gyermekejóléti Központja és Családsegítő Szolgálat végezte.

Szünidei gyermekétkeztetésben résztvevők száma

Szünidő	Gyermekek száma		
	2021	2022	2023
Tavaszi szün	46	39	24
Nyári szün (legalább 43 munkanap)	58	55	41
Őszi szün	51	-	33
Téli szün	56	56	36

Forrás: Helyi adatgyűjtés

Az elmúlt évek tapasztalata szerint a kiértécsített családok 50-60%-a veszi igénybe ezt a támogatási formát.

Családvédelmi koordináció

2020. január hónaptól új jegyzői gyámhatósági feladat a családvédelmi koordináció, mely Bedőné Skoda Ilona köztisztviselő feladatkörébe került.

A családvédelmi koordináció feladata:

- kérelemre:
  - az ügyfél meghallgatása, jegyzőkönyv készítése, a bántalmazott tájékoztatása az erőszak miatt alkalmazható intézkedésekről, jogosultságokról, a védelmet nyújtó szociális hálóról, büntető- vagy szabálysértési eljárás indításáról
  - jogi, egészségügyi, pszichológiai és mentálhigiénés segítség szerzése, az érintettek értesítése az erőszak kapcsán (intézmény, háziorvos stb.), személyes adatok kezelése,
  - tájékoztatás az erőszak megelőzése vagy megszakítása érdekében arról, hogy hová fordulhat megfelelő segítségért.
- a bántalmazó tájékoztatása az erőszak folytatásának következményeiről
- az ügyben érintett szervek, szociális hálózat tájékoztatása az esetről, az erőszak megelőzése, vagy megszakítása érdekében.

2023-ban intézkedés a Békéscsabai Áldozatsegítő Központ (5601 Békéscsaba, Szabadság tér 1-3.) jelzése alapján történt. A megfelelő tájékoztatás mellett a bántalmazott és a bántalmazó szülővel jegyzőkönyv felvételére, valamint a családban nevelkedő kiskorú gyermekekre tekintettel az Orosházi Kistérség Egyesített Gyermekjóléti Központja és Családsegítő Szolgálat Tótkomlósi Területi Irodájának megkeresésére került sor a szükséges intézkedések megtétele érdekében. Az ügyben érintett intézményeket, szerveket, (Védőnői Szolgálat, Háziorvosi Szolgálat, Jankó János Általános Iskola és Gimnázium, Ligeti Óvoda, Tótkomlósi Rendőrőrs, Orosházi Kistérség Egyesített Gyermekjóléti Központja és Családsegítő Szolgálat) a hivatal tájékoztatta, egyben felkérte – amennyiben a felek igénylik - az erőszak megelőzése, vagy megszakítása érdekében adják meg a szükséges szakmai segítséget.

Az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások bemutatása

---

Gyermekjóléti szolgáltatás:

A gyermekjóléti szolgálat feladatait az Orosházi Kistérség Többcélú Társulása által fenntartott Orosházi Kistérség Egyesített Gyermekjóléti Központja és Családsegítő Szolgálat látja el. A gyermekjóléti szolgáltatás nyújtása Tótkomlóson a beszámolási időszakban két családgondozóval valósult meg. A két családsegítő munkatárs, és az egy fő esetmenedzser irodája – összesen három - és az ügyfelek részére nyitva álló helyiség a Tótkomlósi Szociális Szolgáltató Központ Tótkomlós, Pósa utca 2. szám alatti székhelyén található. Itt tartózkodik havonta egy alkalommal a gyermekpszichológus és a szociális diagnózis elkészítésének idejére az ezzel foglalkozó esetmenedzser is. A helyiségeket az Orosházi Kistérség Egyesített Gyermekjóléti Központja és Családsegítő Szolgálat munkatársai ingyenesen használják. Az óvodai és iskolai szociális segítő helyileg az érintett nevelési-oktatási intézmények épületében látja el feladatát.

A Gyermekjóléti Szolgálat munkatársai által készített, a 2023. évben végzett munkájukról szóló beszámolót változtatás nélkül csatoljuk.

Gyermekek napközbeni ellátása:

Tótkomlós Város Önkormányzata a Tótkomlói Szociális Szolgáltató Központ önálló szakmai egységeként a Tótkomlós, Zamenhof utca 2. szám alatt. A bölcsőde 40 férőhellyel napos bölcsődeként működik, nyitvatartási ideje 06.00 órától 17.00 óráig tart.

2023-ban az intézményben 1 fő bölcsődevezető, egyben élelmezésvezető, 8 fő szakképzett kisgyermeknevelő, 2 fő szakképzett szakácsnő, 2 fő dajka dolgozott, akiknek munkáját 1 fő közfoglalkoztatott segítette. Minden dolgozó rendelkezik a jogszabályban előírt képesítési feltételekkel, a dolgozók a feladatokat váltott műszakban, összehangoltan, egymás munkáját segítve teljesítik.

A bölcsődébe a felvétel egész évben folyamatos. A bölcsőde kihasználtsága az elmúlt évben 100%-os volt. 2023. december 31-én a gyermeklétszám 39 fő volt. 2024. január 31. napján a bölcsődében gondozottak száma: 40 gyermek volt. Sürgős és indokolt esetben a bölcsőde alkalmazkodik a felmerült igényekhez (azonnali munkalehetőség, szociális rászorultság, védőnői, orvosi javaslat, veszélyeztetettség stb.).

Az intézmény 2023-ban 4 kialakított gyermekcsoporttal működött.

A bölcsőde működéséről átfogó tájékoztatást a Tótkomlói Szociális Szolgáltató Központ 2022. májustól - 2023. májusig végzett tevékenységéről szóló beszámoló tartalmazza.

A településen családi napközi és házi gyermekfelügyelet nem működik.

Gyermekek átmeneti gondozása:

A gyermekek átmeneti gondozása keretében - kivéve, ha a gyermek átmeneti gondozását családok átmeneti otthona biztosítja - a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését elősegítő, az életkorának, egészségi állapotának és egyéb szükségleteinek megfelelő étkeztetéséről, ruházattal való ellátásáról, mentálhigiénés és egészségügyi ellátásáról, gondozásáról, neveléséről, lakhatásáról (a továbbiakban: teljes körű ellátás) kell gondoskodni.

A gyermek átmeneti gondozása megszervezhető a működtető által kijelölt helyettes szülőnél, gyermekek átmeneti otthonában vagy családok átmeneti otthonában.

Az önálló helyettes szülői ellátás igénybevételére utoljára 2011. évben került sor, gyermek elhelyezése helyettes szülőnél azóta nem történt. Az ellátást nyújtó helyettes szülő egészségi állapotára hivatkozva benyújtott kérelme alapján helyettes szülői jogviszonya, a jogviszony létesítéséről szóló megállapodás 2023. szeptember 1. napjával megszűnt.

Tótkomlós Város Önkormányzat Képviselő-testülete 2023. december 18. napján megtartott, soron kívüli testületi ülésén meghozott 195/2023. (XII.18.) kt. számú határozatában úgy döntött, hogy a helyettes szülői ellátás: nem hálózat keretében nyújtott helyettes szülői ellátás szolgáltatás nyújtását megszünteti és kezdeményezte Tótkomlós Város Önkormányzata és Békéssámson Község Önkormányzata között önálló helyettes szülő ellátás biztosítására létrejött és 2013. december 7. napján aláírt feladat-ellátási szerződés közös megegyezéssel történő megszüntetését.

A szerződés 2024. január 30. napján a felek közös megegyezése alapján megszűnt, a fenntartó kérelme alapján a nem hálózat keretében nyújtott helyettes szülői ellátás a szolgáltatói nyilvántartásból törlésre került.

A felügyeleti szervek által gyámhatósági, gyermekvédelmi területen végzett szakmai ellenőrzések tapasztalatai

---

A Békés Vármegyei Kormányhivatal, mint működést engedélyező hatóság 2023. október 27. napján rendelt el adatszolgáltatással, iratbemutatással és szemle tartásával megvalósuló hatósági ellenőrzést a Tótkomlói Szociális Szolgáltató Központ Bölcsődéjében. Az ellenőrzésről készült jegyzőkönyvben rögzített kisebb hiányosságok pótlását az intézmény teljeskörűen igazolta, a hiányzó dokumentumokat az engedélyező hatóságnak megküldte, a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatók, intézmények és hálózatok hatósági nyilvántartásába az előírt módosító kérelem benyújtása határidőben megtörtént, így a hatósági ellenőrzést a Békés Vármegyei Kormányhivatal további intézkedés nélkül lezárta.

A gyermekkorú és a fiatalkorú bűnelkövetők számának, az általuk elkövetett bűncselekmények számának, a bűnelkövetés okainak bemutatása

---

A bűnmegelőzés szervezetrendszerének (rendőri szervek, polgárőrség, polgármesteri hivatal, oktatási intézmények, ifjúsági és egyéb civil szervezetek, gyermekjóléti szolgálat) feladatai között kiemelt helyen szerepel az, hogy az oktatási intézményekben hatékony felvilágosító és ismeretterjesztő tevékenységet kell folytatni a bűnelkövetéstől való visszatartás motivációinak kialakítása, a bűnelkövetővé válás irányába ható magatartási formák visszafogása, megszüntetése, a törvénytisztelő magatartási formák kialakítása, az áldozattá válás elkerülése érdekében.

Az Orosházi Rendőrkapitányság a mellékelt tájékoztató alapján szolgáltatott adatot a gyermek- és fiatalkorúak által illetékességi területén elkövetett szabálysértésekről, illetve bűncselekményekről, mely jelen beszámoló szerves részét képezi.

A rendőrséggel az együttműködésünk továbbra is jó, kiemelten segítjük egymás munkáját. Külön említést érdemel a rendőrség prevenciós tevékenysége különböző programjai (DADA, ELLEN-SZER, SzCsRP, IBT) megvalósítása, működtetése során. Emellett rendszeres tájékoztató, felvilágosító előadásokat tartanak a közoktatási intézményekben a közlekedésbiztonságról, a fürdőzés, vízben tartózkodás szabályairól is.

A települési önkormányzat és a civil szervezetek közötti együttműködés

---

Tótkomlóson a civil szervezetek jelentős számban, szerteágazó területeken tevékenykednek, így a lakosság nagy részét - többek között a gyerekeket is – eléri.

Az érdeklődő gyerekek a civil szervezetek által kínált számos szabadidős tevékenység közül választhatnak, megtaláljuk kínálatukban a sportot (úszás, futball, lövészet, asztalitenisz, galambászat, horgászat), a természetismeretet, a művészeteket (tánc, zene), a hagyományőrzést, de olyan szervezet és alapítvány is tevékenykedik a városban,

amelynek célja a valamilyen okból hátrányos helyzetben lévők, vagy a kiemelkedő tehetségű fiatalok támogatása.

Az önkormányzat kapcsolata a civil szervezetekkel jó, ami nemcsak anyagi támogatás nyújtása formájában jelenik meg, de számos alkalommal közös programok szervezésében is megnyilvánul.

A fiatalok hasznos időtöltésének megszervezésében a város kulturális és köznevelési intézményei, valamint saját tulajdonú gazdasági társasága is jelentős szerepet vállal, természetesen sok esetben a civil szervezetek bevonásával.

Jövőre vonatkozó javaslatok, célok

Településünkön 2023-ban is cél volt a szociálisan rászoruló lakosság részére történő segítségnyújtás további lehetőségeinek felkutatása és megvalósítása. A közösségi terek (Multifunkciós tér, Erzsébet liget, Művelődési Központ és Könyvtár) fejlesztésével, programjaik bővítésével pedig törekedni kell arra, hogy a fiatal generáció minél tartalmasabban és hasznosabban tölthesse el szabadidejét.

Reményeink szerint a felújított Művelődési Központ és a szintén felújított, fejlesztett Erzsébet liget melletti KRESZ park átadásával a gyermekek, fiatalok hasznosan tölthetik szabadidejüket, megalapozhatják, bővíthetik a biztonságos közlekedés szabályait érintő tudásukat, tapasztalatukat, mindezt felnőtt felügyelete mellett.

Mindent meg kell tennünk annak érdekében is, hogy a gyermekjóléti ellátás jelenlegi színvonalát minden tekintetben megtartsuk, lehetőségek szerint emeljük. 2023. évben Tótkomlós Város Önkormányzata új öt évre szóló Helyi Esélyegyenlőségi Programot fogadott el. Helyi Esélyegyenlőségi Programunk a gyermekek helyzetének, esélyegyenlőségének felülvizsgálata során a problémák beazonosítása mellett aktualizálta, illetve a további öt évre vonatkozóan meghatározta a fejlesztési lehetőségeket. A gyermekvédelem területén is tapasztalható lesz a program megvalósítása során végzett munka pozitív hatása.

Záró gondolatok

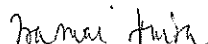

A beszámolóban igyekeztünk bemutatni a jogszabályban meghatározott szempontok figyelembe vételével a gyermekjóléti és gyermekvédelmi terület mindennapos feladatait, eredményeit.

A gyermekvédelmi rendszerben részt vevő személyek és szervezetek felelősségteljes, sokszor komoly pszichés megterheléssel járó feladatot végeznek. Munkájukat hivatásuknak tekintik, melyet lelkiismeretesen, legjobb szakmai tudásuk szerint végeznek és a közöttük kialakult jól működő kommunikációval igyekeznek hatékonyan segíteni egymást a törvényben foglalt gyermeki jogok teljes körű érvényre juttatása és tiszteletben tartása érdekében.

Tótkomlós vonatkozásában elmondható, hogy a jelzőrendszer tagjai között a kommunikáció és a kapcsolat kifejezetten jó, együttműködésük eredményes. Közös cél, hogy a 2024-ben is legalább olyan eredményes és színvonalas munkát végezzenek a gyermekjóléti ellátások, gyermekvédelem terén dolgozók, mint a korábbi években, hozzájárulva ezzel a tótkomlói családok és gyermekek helyzetének további javulásához.

Tótkomlós, 2024. május 21.

Zsarnai Anita
aljegyző

**Az Orosházi Kistérség Egyesített Gyermekjóléti
Központja és Családsegítő Szolgálat**

**Tótkomlói Területi Irodájának
2023. évről készített beszámolója**

2024.

Bevezetés

A család- és gyermekjóléti szolgáltatás az egyének, a gyermekek és családok szociális és mentálhigiénés problémáinak megelőzésére, a krízishelyzet megszüntetésére, valamint az életvezetési képesség megőrzése céljából nyújtott segítségnyújtás.

A szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi és lelki egészségének fejlődését, a családban történő nevelkedésének elősegítését; a veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését.

Tótkomlóson a családsegítés és gyermekjóléti szolgáltatás az Orosházi Kistérség Egyesített Gyermekjóléti Központja és Családsegítő Szolgálat keretein belül működik.

1. Személyi és tárgyi feltételek

1.1. Személyi feltételek

Intézményvezető: Halustyik Éva

Család és Gyermekjóléti Szolgálat szakmai vezetője: dr. Fűziné Dimák Regina

A feladatokat 2 fő családsegítő munkatárs látta el:

- Karaszné Belán Márta - szakvizsgázott okleveles szociális munkás, adósságkezelési tanácsadó

- Belák-Zacsok Nikolett – általános szociális munkás

Család és Gyermekjóléti Központ szakmai vezetője: Kenyeres Anita

A feladatokat ellátta:

- esetmenedzser – Telekiné Balázs Henrietta gyermek és ifjúságvédelmi tanácsadó oklevéllel rendelkező óvodapedagógus

1 fő óvodai-iskolai segítő - Pál Katalin Zsuzsa okleveles szociális munkás

1 fő pszichológus – Virányi Barbara gyermek pszichológus (havi 1 alkalom/6 óra)

1 fő szociális diagnózis készítő esetmenedzser –Miszlai Ildikó

Az intézmény dolgozói a 15/1998 (IV.30.) NM rendelet képesítési előírásainak megfelelő szakképesítéssel rendelkeznek.

1.2. Tárgyi feltételek

Székhelyünk: Tótkomlós, Pósa u. 2.

Telephelyünk 3 iroda helyiséggel, várakozó helyiséggel és bútorzattal rendelkezik.

A munkavégzéshez biztosított eszközök: 3 db laptop, 1 db nyomtató, 3 db flottás mobiltelefon és 2 db szolgálati kerékpár.

2023. november elsejétől energiatakarékossági okból fűtési költségek csökkentése céljából a család és gyermekjóléti szolgálat munkáját egy irodahelyiségben látja el, ami a napi munkavégzés során nem mindig ideális helyzet a kliensek nehezített élethelyzetének meghallgatásához, a segítségnyújtáshoz. Lehetőség szerint a segítő beszélgetéseket, esetmegbeszéléseket, esetkonferenciákat ügyfélfogadási időn kívül, zárt ajtók mögött

igyekszünk megszervezni, de vannak előre nem tervezett váratlan megkeresések is, amikor a közös irodahasználata fennakadást okoz. Várhatóan a visszaköltözés a fűtési szezon befejezésével valósul meg.

2. Család - és gyermekjóléti szolgáltatási tevékenység

Feladataink:

- Gyermeki jogokról és a gyermek fejlődését biztosító támogatásokról, a támogatásokhoz való hozzájutás feltételeiről tájékoztatást nyújtunk.
- Tanácsadást végzünk vagy megszervezzük az ezekhez való hozzájutást.
- Szociális szolgáltatásokhoz és gyermekjóléti alapellátásokhoz, különösen a családok átmeneti otthonában igénybe vehető ellátáshoz történő hozzájutásának szervezését biztosítjuk.
- Szabadidős programokat szervezünk.
- Felkérésre környezettanulmányt készítünk.
- Szociális és egyéb információs adatokat gyűjtünk.
- Pszichológiai, jogi és egyéb tanácsadást közvetítünk.
- Közösségfejlesztő, valamint egyéni és csoportos programokat szervezünk: üdültetés, táboroztatás a működési területén élő lakosság számára.

3. Az észlelő-és jelzőrendszer működése

Veszélyeztetettséget észlelő-és jelző rendszert működtetünk, a veszélyeztetettséget előidéző okok feltárása, és ezek megoldására javaslatot készítünk.

A veszélyeztetés megszüntetése érdekében egészségügyi, szociális, valamint szükség esetén hatósági beavatkozást kezdeményezünk. Krízishelyzetekben és védelembe vétel előtt azonnali esetkonferenciát tartunk, ahol a család is jelen van.

Egyéb gyermekjóléti alapellátások önkéntes igénybevételét, és azt szükség esetén személyes közreműködéssel segítjük pl.: szociális alapszolgáltatások, egészségügyi ellátások, és pedagógiai szakszolgálat igénybevételét.

Évente 6 alkalommal szakmaközi megbeszélést tartunk, melyre a helyi iskolák és óvodák gyermekvédelmi felelőseit, a bölcsőde vezetőjét, a védőnői szolgálat munkatársait, a gyermekorvost, valamint a gyámhatósági előadót hívjuk meg.

2023-ben a következő időpontokban kerültek megszervezésre:

- 2023. március 30. Az észlelő és jelzőrendszer működése
- 2023. május 16. Magatartás és viselkedészavarok kezelése óvodás és iskolás korban
- 2023. május 30. Iskolai, óvodai problémák kezelése
- 2023. október 17. Tájékoztatás a gyermekvédelmi intézkedések eljárásrendjéről, különös tekintettel a védelembe vételre, ideiglenes hatályú elhelyezésre

- 2023. október 19. Az óvodai gyermekvédelmi feladatokkal kapcsolatos teendők megbeszélése
- 2023. december 6. Digitális kommunikáció az oktatási rendszerben

Az Éves Szakmai Tanácskozásra 2023. február 14-én került sor.

Az észlelő-és jelzőrendszer által küldött jelzések száma:

Megnevezés	0-17 évesekkel kapcsolatosan megküldött jelzések száma	Nagykorú személyekkel kapcsolatosan megküldött jelzések száma
Egészségügyi szolgáltató	4	
Személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatók	7	1
Kisgyermekek napközbeni ellátását nyújtók	-	-
Átmeneti gondozást biztosítók	-	-
Menekülteket befogadó állomás, menekültek átmeneti szállása	-	-
Köznevelési intézmény	13	
Rendőrség	-	-
Ügyészség, bíróság	-	-
Pártfogó felügyelői szolgálat	-	-
Egyesület, alapítvány, egyházi jogi személy	-	-
Áldozatsegítés és kárenyhítés feladatait ellátó szervezet	-	-
Állampolgár, gyermek érdekeit képviselő társadalmi szervezet	1	1
Önkormányzat, jegyző	2	
Gyámhivatal	-	-
Munkaügyi hatóság	-	-
Katasztrófavédelem	-	-
Közüzemai szolgáltatók	-	-

Gyermekjogi/betegjogi/ellátottjogi képviselő	-	-
Hivatásos gondnok	-	-
Javítóintézet	-	-
Gyermekvédelmi és gyámügyi feladatkörében eljáró fővárosi és megyei kormányhivatal	1	-
Állami fenntartói feladatainak ellátására a Kormány rendeletében kijelölt szerv	-	-
Összesen	28	1
A jelzésekkel érintett személyek száma	28	1

4. A családsegítő és gyermekjóléti szolgálat tevékenysége a statisztikai adatok tükrében

Az alábbi táblázatok a Család-és Gyermekjóléti Szolgálat 2023. évi statisztikai adatai alapján készültek. A táblázatokból látható a szolgálat ügyfélkörének szociális helyzete, valamint képet kaphatunk gazdasági aktivitásukról, és a leggyakrabban előforduló problémáikról.

4.1 Nem, kor szerinti megosztás

(minden klienst egyszer vettünk számba, függetlenül a megjelenések számától)

A szolgáltatás igénybevételének módja

Együttműködési megállapodás alapján veszt igénybe szolgáltatást	Nem, életkor	0- 2 éves	3-5 éves	6- 13 éves	14- 17 éves	18- 24 éves	25- 34 éves	35- 49 éves	50- 61 éves	62 éves és idősebb	Összesen
	Férfi	4	6	13	5	0	3	6	3	0	40
	Nő	3	7	8	5	4	7	10	0	0	44
	Összesen	7	13	21	10	4	10	16	3	0	84

Együttműködési megállapodás alapján, - jellemzően kiskorú gyermek érdekében - a családokat alapellátás keretében vagy védelembe vételi eljárást követően gondozzuk. A gondozott családok száma az elmúlt évben 22 volt.

A táblázat nem tartalmazza a hatósági intézkedésben érintett családgondozásokat védelembe vétel 4 családot, nevelésbe vétel 2 családot, utógondozás 1 családot, családba fogadás 2 családot érintett. Jellemzően családi okok vagy nem megfelelő szociális körülmények indokolják az együttműködést.

Alapellátás során az együttműködés önkéntes, utóbbi esetben kötelezve van a család rá.

Intézményünkben az elmúlt év során több mint 200 fő volt az egyszeri ügyekben segítséget kérő ügyfél. Egy részük visszatérő ügyfelünk, folyamatosan igénybe veszik segítségünket különböző ügyeik intézéséhez, tanácsainkat és tájékoztatásunkat kérik.

Egyszeri ügyintézésük során egészségkárosodás miatti kérelmek és fellebbezések, valamint a nyugdíjak és nyugdíjszerű ellátások igénylése miatt keresnek fel. A családi és fogyatékosági támogatások igénylése, a méltányosságból adható megyei szervek segélyei, a helyi önkormányzati rendeletben nyújtható ellátások igénylése, a közüzemi szolgáltatókhoz intézett különböző bejelentések, kérelmek, NAV- hoz benyújtott kérelmek, nyilatkozatok megfogalmazása, TAJ és adókártya igénylése mindennapos az intézményünkben.

Néhány esetben bírósági keresetlevelek kitöltésében is segítjük ügyfeleinket, mert az ingyenes jogi tanácsadás keretében iratszerkesztés nem történik, az ügyfeleink nem tudják megfizetni ennek magánúton történő kitöltés díját, ezért hozzánk fordulnak.

A jövőben szükség lenne arra, hogy a jogi tanácsadás keretében azok számára, akiknek nem elérhető az ügyvédi munkadíj megfizetése családi (elsősorban gyermekelhelyezés, gyermektartás díjának megállapítása) peres ügyeik rendezéséhez az keresetlevél megírása szolgáltatás ingyenesen elérhető legyen.

Nem együttműködési megállapodás alapján	Nem, életkor	0- 2 éves	3-5 éves	6- 13 éves	14- 17 éves	18- 24 éves	25- 34 éves	35- 49 éves	50- 61 éves	62 éves és idősebb	Összesen
	Férfi	1	3	10	6	5	8	22	15	17	87
	Nő	3	6	7	7	13	17	47	30	29	159
	Összesen	4	9	17	13	18	25	69	45	46	246

4.2 Gazdasági aktivitás szerinti megosztás

A gondozásban lévő háztartásokra jellemző, hogy a kétszülős családokban az egyik felnőtt inaktív.

Gazdasági aktivitás	Fő
Foglalkoztatott	17
Munkanélküli	3
Inaktív	21
Eltartott 0-14 éves korú gyermek	43
Összesen	84

4.3 Iskolai végzettség szerinti megoszlás

Iskolai végzettség	Fő
Általános iskola nyolc osztályánál kevesebb	47
Általános iskola nyolc osztálya	25
Befejezett szakmunkásképző iskola, szakiskola	11
Befejezett szakközépiskola	0
Befejezett gimnázium	1
Érettségire épülő befejezett OKJ iskola	0
Felsőfokú iskola (főiskola, egyetem)	0
Összesen	84

Az általános iskolát be nem fejezettek magas száma abból adódik, hogy gyermekkorú gondozottjaink is vannak, a szülők jellemzően 8 általános iskolát végeztek.

4.4 Családi összetétel szerinti megoszlás

Családi összetétel	Családok száma
Egyedül élő	0
Házastársi (élettársi) kapcsolatban együtt élők gyermek nélkül	0
Házastársi (élettársi) kapcsolatban együtt élők 1-2 gyermekkel (eltartott fiatal felnőttel)	9
Házastársi (élettársi) kapcsolatban együtt élők 3 vagy több gyermekkel (eltartott fiatal felnőttel)	6
Egy szülő/törvényes képviselő 1-2 gyermekkel (eltartott fiatal felnőttel)	3
Egy szülő/törvényes képviselő 3 vagy több gyermekkel (eltartott fiatal felnőttel)	4
Egyéb	0
Összesen	22

Intézményünkben megjelenő problémák szinte minden család esetében halmozottan fordulnak elő. Jellemzően lakhatásnál: rossz lakókörülmények, ingerszegény környezet, ház állagából adódó nehézségek; rossz anyagi helyzetnél: foglalkoztatásból, pénzbeosztásból, eladósodásból adódó hátrányok jelentkeznek. Az anyagi nehézségekkel küzdők számára pénzügyi,

természetbeni ellátásokhoz, továbbá a szociális szolgáltatásokhoz való hozzájárulás megszervezését segítettük.

Hátralékok rendezéséhez közreműködünk közüzemi szolgáltatókkal való egyeztetésben segítünk lehetőség szerint.

A helyi önkormányzat a családsegítés keretében nyújtott adósságkezelési szolgáltatást 2023-ban megszüntette.

5. Szakmai tevékenységünk

Munkánk jelentős részét a hivatalos ügyek intézése képezi, mivel településünkön a hivataloknak és szolgáltatóknak nincsen ügyfélfogadása, így a lakosság nagy része tőlünk vár segítséget.

Kiemelt helyet foglal el az adományok közvetítésében való részvétel, a közvetítés ellátásokhoz való hozzáféréshez, valamint a családlátogatások végzése.

Közreműködünk:

- Önkormányzati természetbeni átmeneti segélyek kiosztásában,
- Adomány osztásokban: Élelmiszerbank adománya, Lidl és Penny adományok.
- Részt vettünk a tavaszi, nyári, őszi és téli szünet gyermekétkeztetésének koordinálásában: igénylések kitöltésében, összesítésében.
- Részt vettünk a karácsonyi cipősdoboz adományok szétosztásában.
- 2023.februártól-2024. január hónapokban 5 család havi 20.000,- Ft élelmiszer adományban részesült a Gyermekétkeztetési Alapítvány pályázata útján, ami intézményünk szervezésében valósult meg.

Megnevezés	Szakmai tevékenységek halmozott száma	Szolgáltatásban részesülők száma
Információnyújtás	43	43
Segítő beszélgetés	35	22
Tanácsadás	107	62
Ügyintézéshez segítségnyújtás	157	98
Konfliktuskezelés	44	36
Kríziskezelés	1	1
Közvetítés ellátásokhoz való hozzáféréshez (pénzbeli és természetbeni)	318	292
Közvetítés (másik szolgáltatáshoz vagy központhoz)	8	8
Esetkonferencia	2	9
Esetmegbeszélés	1	4
Esetkonzultáció	67	42
Szakmaközi megbeszélés	6	
Csoportmunka	0	0
Egyéni és csoportos készségfejlesztés	0	0
Közösségfejlesztés	0	0

Környezettanulmány elkészítésében való közreműködés	31	87
Családlátogatás	246	103
Adományközvetítés	110	302
Hátralékkezelési tanácsadás	0	0
Mediáció	0	0
Kapcsolattartási ügyelet	0	0
Családterápia	0	0
Pszichológiai tanácsadás	0	0
Jogi tanácsadás	0	0
Összesen	1176	1109

Veszélyeztetett kiskorúak száma:

Okok	Az érintett gyermekek száma a veszélyeztetettség fő oka szerint
Családi szerkezeti	11
Szülők, család életvitele	23
Gyermek elhanyagolása	6
Iskolai kirekesztés, erőszak	1
Lakhatási probléma	10
Csavargás	2
Magatartás-vagy tanulási zavar	2
Családok száma, amelyekben a veszélyeztetett kiskorúak élnek	54
Veszélyeztetettként nyilvántartott kiskorúak száma tárgyév december 31-én	64

A segítségnyújtás elsődleges módját az alapellátásban történő gondozási tevékenység jelenti, mely a segítő kapcsolatra épül. A családdal folytatott szociális segítő munka filozófiája, hogy a gyermek jólétét akkor szolgáljuk a legjobban, ha megerősítjük a családot, mint egységet. A család segítése, gondozása tervezett tevékenység. A családgondozás hosszú folyamat, nem egy személy, tünet vagy probléma megoldását célozza, hanem egy komplex tevékenység, mely a család problémamegoldási eszköztárának javítását szolgálja. A tevékenység széles körű, de a megoldásban a „kis lépések” elve érvényesül.

A szükségletfelmérés alapján láthatóvá válik, hogy a szolgáltatást kérő nehézségei és együttműködési szándéka alapján indokolt-e a hosszabb távú együttműködés a klienssel. A segítő munka dokumentálása gondozás esetén az esetnaplóban történik. A gondozási tevékenységről cselekvési terv készül. Az egyénnel vagy a családdal történő együttműködés szabályai írásban történő szerződéskötés során kerülnek rögzítésre, melyet mindkét fél aláír.

A segítő folyamatban – amennyiben a probléma megoldása érdekében indokolt – lehetőség van más szolgáltatóhoz történő irányításra, vagy a Központ által nyújtott speciális szolgáltatások igénybevételére. A szükséglet felmerülése után a Szolgálat munkatársa írásban megkeresi a Központot.

A szociális segítő munka során a Szolgálat munkatársa szükség szerint, de legalább

hathavonta áttekinti a gondozási folyamatot. Amennyiben a folyamat nem eredményes, a veszélyeztetettség nem csökkent vagy szűnt meg, valamint a családtagok nem együttműködnek, jelzi a Központ felé, kezdeményezi az esetkonferencia összehívását, ahol a szakemberek megtárgyalják, hogy szükség van-e hatósági intézkedésre.

A gyermeket fenyegető közvetlen és súlyos veszélyeztetettség esetén a Szolgálat haladéktalanul, a Központ értesítése mellett, közvetlenül tesz javaslatot hatósági intézkedésre.

Ameddig a hatósági döntés véglegessé nem válik, addig a gyermek ügyével a családsegítő munkatárs foglalkozik. A hatósági döntés véglegessé válását követően a Központ esetmenedzsere készíti el az egyéni gondozási-nevelési tervet, melybe a Szolgálat munkatársát is bevonja. A szociális segítő munkát, a gondozási tevékenységet továbbra is a családsegítő munkatárs végzi, továbbá elkészíti az új cselekvési tervet, és annak alapján dolgozik tovább a családdal. Az esetfelelős azonban az esetmenedzser, aki felel a gondozási folyamatokért.

Amennyiben a gyámhatóság a hatósági intézkedést nem tartja indokoltnak, de a gyermek veszélyeztetettsége fennáll, és a szülő, illetve a családba fogadó gyám vállalják az együttműködést, s ennek alapján valószínűsíthető a gondozás eredményessége, akkor a gyámhatóság az eljárás megszüntetésével egyidejűleg felhívja a Szolgálatot az alapellátás keretében történő segítségnyújtás megszervezésére. A családsegítő munkatárs elkészíti az új cselekvési tervet, és annak alapján dolgozik tovább.

Válsághelyzetben lévő várandós anyák segítése

A prevenciót szolgáló, ezen a területen végzett feladatot a Szolgálat a védőnői szolgálattal együttműködve végzi. A tevékenység hatékonyságának növelésében meghatározó szerepet játszanak a jelzőrendszeri tagok, továbbá alapvető fontosságú az általános tájékoztatás és figyelemfelkeltés folyamatos megvalósítása.

A tájékoztatások során elsősorban a magzatvédelemre helyeződik a fő hangsúly, valamint a várandós édesanyák felelősségérzetének felkeltése, illetve megerősítése révén törekednek elérni célkitűzéseiket.

A megvalósítandó eredmény: az anyák folyamatos, minden oldalról történő támogatásának megszervezése és fenntartása. További cél, hogy a gyermek megfelelő fejlődése ne csak magzati korban valósuljon meg, hanem a megszületését követően is, azaz az édesanya és gyermeke megnyugtató körülmények közé kerüljön haza. Kiskorú édesanya esetén fontos a születendő gyermek családi jogállásának, illetve szülői felügyeleti jogának rendezése is.

Prevenációs programok

A Család - és Gyermekjóléti Szolgálat feladatai közé tartozik a gyerekek részére a szabadidős programok szervezése. Intézményünk minden évben eleget tesz ezen kötelezettségének. Célcsoportunk jellemzően az általános iskolás korosztály. A szervezett programjaink célja aktív pihenés keretében új ismeretek, élmények, ötletek, lehetőségek nyújtása.

Megvalósult programjaink:

Városi gyermeknap – Rózsa Fürdő- játszóház (2023. május 28.)

A gyermeknap alkalmából lufi játék hajtogatással készültünk.

Gyopárosfürdő – strand nap (2023.08.01.):

A Szociális Szolgáltató Központ által szervezett nyári gyermektábor keretein belül a Család- és Gyermekjóléti Szolgálat az Orosházi Kistérség Gyermekjóléti Központja és Családsegítő Szolgálat felajánlásaként egész napos strandolásra nyílt lehetőség a Gyopárosfürdői Strandon, valamint egy napos szabadtéri vetélkedő megszervezésével és lebonyolításával készültünk a gyerekeknek.

Mikulás ünnepség

Lakossági felajánlásból érkező karácsonyi Mikulás csomagokat osztott szét a Mikulás az intézményünkben. Az ünnepségre azokat az óvodás és kisiskolás gyermekeket hívtuk meg, akiről azt gondoltuk, hogy nagyon örülnének a Mikulás ajándékának. Az ünnepség keretében egy téli mesét is megnézhettek a gyerekek.

6. Az esztmenedzser szakmai tevékenysége

A Család-és Gyermekjóléti Központ szolgáltatásait 65 fő vette igénybe az elmúlt évben, ez a településen 34 kiskorút és 31 felnőttet érintett.

Hatósági intézkedéshez kapcsolódó esztmenedzseri tevékenységben érintettek:

	Védelembe vett	Ideiglenes hatállyal elhelyezett	Nevelésbe vett	Utógondozás, szakellátásból kikerült	Összesen
Gondozottak száma (fő)	8	2	9	2	21

A gondozási tevékenység a gyermekek elhanyagolása/bántalmazás gyanúja, elégtelen lakáskörülmények, anyagi nehézségek, párkapcsolati problémák, családi konfliktus, gyermeknél tapasztalható magatartásproblémák, valamint a szülők életvitele miatt volt szükséges.

3 gyermeknél egyszeri esetkezelés történt védelembe vételi eljárás indítása miatt, hatósági intézkedés elrendelésére nem került sor.

Védelembe vétel felülvizsgálatát követően 1 kiskorúnál eredményesség, 1 gyermeknél családba fogadás miatt szűnt meg a gondozási tevékenység. 3 védelembe vétel alatt álló gyermek elköltözött a településről.

4 kiskorú esetében a védelembe vételi eljárás áthúzódik a 2024-es évre.

A 2022-es évhez viszonyítva a védelembe vett, és utógondozott gyermekek száma csökkent. Évközben 2 nevelésbe vett gyermek nagykorúvá vált.

2023. 12. 31. napjával 4 gyermek védelembe vétel, 7 gyermek nevelésbe vétel miatt részesült gondozásban.

Az elmúlt évben elhanyagolás 30 kiskorút érintett a településen, 2 kiskorú esetében

bántalmazás gyanúja miatt valósult meg gondozási tevékenység.

Speciális szolgáltatás keretében pszichológiai tanácsadás igénybevétele történt intézményünkben több családot érintően.

A Család – és Gyermekjóléti Központ feladataként kerül ellátásra a családjából kiemelt gyermekek szüleinek gondozása

A családjából kiemelt gyermek visszahelyezése érdekében az esetmenedzser együttműködik az otthont nyújtó ellátást, illetve a területi gyermekvédelmi szakszolgáltatást végző intézménnyel. Ennek körében támogatja a szülőket a nevelésbe vétel megszüntetéséhez szükséges feltételek megvalósításában, a család gyermeknevelési körülményeinek megteremtésében, javításában, a szülő és a gyermek közötti kapcsolat helyreállításában, a gyermekkel való kapcsolattartásban, valamint a jogszabályi előírásoknak megfelelően tartja a kapcsolatot a gyermekvédelmi gyámmal, a gyermek gondozási helyével, és annak családjával, ezt tervezi, dokumentálja.

7. Szociális diagnózis

Település: Tótkomlós	
Kérelmek száma összesen:	2
Diagnózis felvételének kezdeményezője szerint:	
1. Család-és Gyermekjóléti Szolgálat kezdeményezésére:	1
2. Jelzőrendszer kezdeményezésére:	0
3. Család-és Gyermekjóléti Központnál jelentkező:	1
Probléma típusa szerint:	
1. Családi kapcsolatokra vonatkozó problémák:	0
2. Lakhatási probléma:	0
3. Anyagi helyzettel kapcsolatos probléma:	1
4. Foglalkoztatással kapcsolatos probléma:	0

5. Egészségi állapottal kapcsolatos probléma:	0
6. Gyermekkel kapcsolatos problémák:	1
7. Társas kapcsolatokból fakadó problémák:	0
8. Életviteli problémák:	0
9. Egyéb:	0
Érintett fő összesen:	3
gyermek	1
felnőtt	2

8. Óvodai és iskolai szociális munka

Segítő munka az intézményekben

Orosházi Kistérség Egyesített Gyermekjóléti Központja és Családsegítő Szolgálat 2018. szeptembere óta óvodai és iskolai szociális segítő szolgáltatást biztosít Tótkomlós város összes óvodájában és iskolájában. Ezt a tevékenységet a járási székhely önkormányzata által fenntartott család- és gyermekjóléti központok kötelező jelleggel biztosítják a speciális szolgáltatásaik keretében. A feladatellátás a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény, valamint a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet (továbbiakban: NM rendelet) alapján történik. **A jogszabály 1.000 fő köznevelési intézményben nyilvántartott gyermekre vetítve 1 fő (40 óra) alkalmazását írja elő, az orosházi járásban 7 fő foglalkoztatott látja el a feladatot.** A szolgáltatást hatodik éve látom el Tótkomlóson, ahol három óvodát, két általános iskolát és egy gimnáziumot látogatok. Az óvodai és iskolai szociális segítő szolgáltatás ellátásáról minden köznevelési intézmény egy szükségletfelmérést készít, amely alapján együttműködési megállapodás születik a feladatokról.

Személyi- és tárgyi feltételek

Az egyéni beszélgetésekhez mindkét intézményben külön helyiség, valamint az infrastruktúrához való hozzáférés lehetősége adott, zárható iratszekrény is biztosított. Az intézményeket érintő gyermekvédelmi feladatokat az intézményekben dolgozó más szakemberekkel (pl.: pszichológus, fejlesztő pedagógus) együttműködésben látom el. Folyamatosan kapcsolatot tartok a helyi családsegítő és esetmenedzser munkatárssal is.

Ügyfélfogadási rend

Az intézményekben a szolgáltatás igénybevételére meghatározott napokon van lehetőség. Minden intézményben fel van tüntetve ennek időpontja és az elérhetőségeim. Természetesen vannak olyan rendhagyó helyzetek, amikor mást igényel egy-egy helyzet, ilyenkor mindig

hálasan fogadom az intézmények rugalmasságát és megértését. Kiemelt öröm számomra, amikor ilyen helyzeteket ünnepekre, vagy közösségi programokra való meghívások teremtenek.

Az ellátott intézmények rövid bemutatása a szükségletfelmérés alapján.

Az látogatott köznevelési intézményekben legfőbb feladatom a védelembe vett és alapellátásban levő gyermekek figyelemmel kísérése. A munkám jelentős részében kapcsolatot tartok azokkal a pedagógusokkal, nevelőkkel, szakemberekkel, akik ezeknek a gyermekeknek a fejlődésében, oktatásában, nevelésében részt vesznek.

A gyermekekkel az óvodákban leginkább csoportmegfigyelés során találkozom, amikor szabad játék, vagy épp társas tevékenység közben figyelhetem meg a viselkedésüket. Nagyon szerencsésnek tartom az óvónők részéről a befogadó magatartást, hogy konzultációink során beszámolnak a problémákról, bevonnak az intézmények mindennapi életébe, adott esetben segítik a szülői konzultációt is.

Az iskolákban jellemzően az aktuálisan felmerülő problémákkal, esetekkel és a már említett rendszerben levő gyerekekkel dolgozom. Leggyakrabban egyéni segítő beszélgetések során találkozunk, de minden intézményben vannak prevenciós óráim is. Ezekre az alkalmakra az osztályfőnökök kérésére készülök fel, megadott témákban, aktuális helyzetekre reflektálva. Rendszereseek azok az alkalmak, amikor a pedagógusokkal beszéljük át a felmerülő nehézségeket, problémákkal kapcsolatos cselekvési lehetőségeket.

Óvodai és iskolai szociális segítőként feladataim jellemzően inkább olyan típusú feladatok, amik a szükségletfelmérésen hangsúlyosak lettek: jogszabályi változások figyelemmel követése, segítségnyújtás más szolgáltatások igénybevételéhez, prevenciós feladatok, segítő beszélgetések és a gyermekjólét által gondozott gyerekek esetében közreműködés.

Legnagyobb örömmel mindig azokon az alkalmakon veszek részt, amikor a közösség együtt ünnepel, vagy szabadidős tevékenység, például egy tábor, kirándulás kapcsán együtt kapcsolódik ki. Nagyon szeretem a családi napokat, kirándulások kísérését vagy bármelyik olyan programot, ahol úgy kerülhetek közelebb a gyerekekhez, felnőttekhez, hogy mindenki jól érzi közben magát.

A feladatellátás bemutatása a statisztikai adatok tükrében

Az iskolákban jellemző az igazolatlan hiányzás, de egyre több feladatot adnak a családok eltérő nevelési stílusából adódó helyzetek (pl. az okos eszközök túlzott használata, on-line játékok) Ez a gyerekeken azonnal megjelenik, leginkább fizikai vagy érzelmi elhanyagolás, illetve főképp magatartászavarok formájában.

A szolgáltatást olyan gyerekek vették igénybe, akiket az intézményvezetők vagy a pedagógusok javasoltak, illetve, akik gondozásban állnak az Orosházi Kistérség Egyesített Gyermekjóléti Központjánál és Családsegítő Szolgálatánál.

A szolgáltatást igénybe vevők típusa	A szolgáltatást igénybe vevők száma
Gyermek	231
Szülő	11
Szakember	6
Összesen	248

Hozott probléma típusa	Fő
Anyagi	1
Gyermeknevelési	16

Gyermek intézménybe való beilleszkedés nehézsége	21
Magatartászavar, teljesítményzavar	17
A gyermek életviteli problémái	0
Igazolatlan óvodai, iskolai hiányzás	22
Konfliktus	8
Szülők vagy család életvitele	0
Szülői elhanyagolás	4
Bántalmazás	0
Fogyatékoság	0
Addiktológiai problémák	0
Egyéb	0
Összesen	89

Tevékenység jellege	Alkalmak száma
Konzultáció	112
Információnyújtás	32
Tanácsadás	0
Hivatalos ügyek intézésében való segítségnyújtás	2
Családlátogatás	0
Óralátogatás	29
Krízisintervenció	3
Konfliktuskezelés	16
Prevenációs csoportmunka	8
Pályaorientáció támogatása	1
Kulturális programok szervezése	0
Sport-és szabadidős programok szervezése	2
Szociális akciók szervezése, végrehajtása	0
Nevelőtestületi ülésen, diákönkormányzati ülésen való részvétel	0
Szülői munkaközösségi ülésen való részvétel	1
Szülői értekezleten való részvétel	4
Fegyelmi tárgyaláson való részvétel	4
Esetmegbeszélés, esetkonferencia	5
TEAM munka óvodában, iskolában	3
TEAM munka család-és gyermekjóléti központban	2
Szupervízió	8
Jelzés fogadása	2
Jelzés küldése	13
Delegálás	4
Egyéb	0
Összesen	251

Tervek és fejlesztési elképzelések

A megkezdett munka következetes folytatása, a hatékony információáramlás és

kommunikáció elősegítése a gyermekjólét, családsegítés és az oktatási intézmények között. két intézmény között. A következőkben szeretnék nagyobb hangsúlyt fektetni az osztályokban végzett munkára az alábbi témákban: bullying, ártalomcsökkentés és az önszeretés.

9. A felügyeleti szervek által gyámhatósági, gyermekvédelmi területen végzett szakmai ellenőrzések tapasztalatainak, továbbá a gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltató tevékenységet végzők ellenőrzésének alkalmával tett megállapítások

A Család – és Gyermekjóléti Központnál és a Család -és Gyermekjóléti Szolgálatnál a 2023-as évben nem történt szakmai ellenőrzés.

10. ÖSSZEGZÉS

Településünkön a gyermekvédelmi feladatok ellátása a jogszabályi feltételek alapján megvalósul. Intézményünk jó kapcsolatot ápol a helyben működő gyermekvédelmi és szociális intézményekkel, egészségügyi szolgáltatókkal. A településen felmerülő szociális és gyermekvédelmi problémákat komplexen kezeljük, szükség esetén tájékoztatjuk és bevonjuk más szakterületek képviselőit is a megoldásba. A napi munkavégzés során a helyi önkormányzat támogatását is gyakran kérjük az azonnali, elsősorban anyagi segítséget igénylő ügyfeleink ügyében, amit minden alkalommal megkapunk. Szakmai tudásunkkal igyekszünk segíteni az egyéneket, családokat, csoportokat problémáik kezelésében, ami mindennap új kihívás számunkra. Leggyakrabban tapasztalt problémák a gyermekes családokban: a gondozási feladatok hiánya, a nevelési problémák, az elégtelen lakhatási feltételek, a családi értékek, normák hiánya.

Munkánk komoly felelősséggel, pszichés terheléssel jár, melynek kezelésére munkáltatónk rendszeresen képzéseket, esetmegbeszélő csoportot, szupervíziót biztosít.

A település oktatási intézményeinél és lakosságánál felmerülő igényként jelent meg városi szinten alkalmazott pszichológiai szolgáltatás bevezetése.

Munkánkat igyekszünk felelősséggel ellátni, tudásunknak súlya van, hiszen tanácsainkkal, a különböző megoldási lehetőségek felkínálásával emberek életére, döntéseire vagyunk hatással.

Tótkomlós, 2024.01.31.

Készítette:

Karaszné Belán Márta

családsegítő munkatárs

Belák-Zacsok Nikolett

családsegítő munkatárs

Telekiné Balázs Henrietta

esetmenedzser

Pál Katalin

óvodai és iskolai szociális segítő

Miszlai Ildikó

szociális diagnózist készítő esetmenedzser
s.k.

Jóváhagyta: Halustyik Éva

OROSHÁZI RENDŐRKAPITÁNYSÁG

T Á J É K O Z T A T Ó

a gyermekkorú és a fiatalok bűnelkövetők számának az általuk elkövetett
bűncselekmények, szabálysértések számának,
a bűnelkövetés okainak bemutatása
2023. év vonatkozásában

Intézmény/ szervezet megnevezése, címe:

Orosházi Rendőrkapitányság, 5900, Orosháza, Szabadság tér 2.,

Telefonszáma: +36 411-344,

E-mail cím: oroshaza.rk.@bekes.police.hu

Kapcsolattartó neve, elérhetősége: Kis Rozália r. százados, +36 30 370-23-19
kisrozalia@bekes.police.hu

Helyzetfelméréshez kapcsolódó kérdések

Milyen esetekben jeleztek a Család-és Gyermekjóléti Szolgálat/Központ felé, és milyen formában?

Probléma megnevezése	Formája (írásban, személyesen, telefonon)
fiatalkorú alkoholfogyasztás rendőri jelentés	adatlap megküldésével
kortárs zaklatása vétség	adatlap megküldésével

Továbbá 34 esetben a fiatalok lakhely szerinti Kormányhivatalok Járási Hivatala Hatósági és Gyámügyi Osztály felé kerültek az adatlapok megküldésre szabálysértések és bűncselekmények elkövetése esetén.

Bűncselekmények: zaklatás vétség, garázdaság vétség, lopás vétség, lopás büntett, kábítószer fogyasztás vétség, rablás büntett, bántalmazással elkövetett közfeladatot ellátó személy elleni erőszak büntett, hatóság félre vezetése, rongálás vétség, súlyos testi sértés büntett,

Szabálysértések: lopással elkövetett tulajdon elleni szabálysértés, rendzavarás, garázdaság,

Cím: 5900 Orosháza, Szabadság tér 2.; 5901 Orosháza, Pf. 111.

Telefon: +36 (68) 411-344;

E-mail: oroshaza.rk.@bekes.police.hu KÉR azonosító: ORFK BEKES OH

1. A gyermek és fiatalkorúak által elkövetett bűncselekmények és szabálysértések számának alakulása az Orosházi Rendőrkapitányság illetékességi területén

Bűncselekmények:

	Elkövetők	
	Gyermekkorú	Fiatalkorú
Bűncselekmények/ fő	3	23
- lopás	1	5
- zaklatás	1	-
- jármű önkényes elvétele	1	3
- rablás	-	3
- garázdaság	-	3
- súlyos testi sértés	-	1
- rongálás	-	1
- ittas vezetés	-	1
- kapcsolati erőszak	-	1
- közfeladatot ellátó személy elleni erőszak	-	1
- hatóság félre vezetése	-	1
- személyes adattal visszaélés	-	1
- kábítószer birtoklás	-	2

Bűncselekmény elkövetése miatt **2023. évben 3 fő gyermekkorú és 23 fő fiatalkorú személy ellen indult büntetőeljárás bűncselekmény elkövetése miatt.**

A gyermekkor büntethetőséget kizáró ok, ezért a velük szemben indított eljárások megszüntetésre kerültek. A gyámhatóság felé a cselekmények elkövetéséről adatlap megküldésével jelzéssel éltünk.

Bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja esetén a fiatalkorúval szemben a nyomozást a fiatalkorúakra vonatkozó speciális szabályok megtartása mellett - pl. törvényes képviselő és védő részvétele a teljes eljárás tartama alatt, környezettanulmány és iskolai jellemzés kötelező beszerzése, stb. - kell lefolytatni.

Bűncselekmény esetén a bíróság a fiatalkorúval szemben büntetést is kiszabhat és intézkedést is alkalmazhat.

Szabálysértések:

Szabálysértés elkövetése miatt az elmúlt évben hatóságunk összesen 7 fő fiatalkorú személy ellen indított eljárást. **Gyermekkorú személy ellen 3 esetben lopás, 1 esetben rendzavarás miatt indult eljárás, melyek megszüntetésre kerültek.**

Év	Fiatalkorú (fő)	Okok:
2023	7	lopás (6), garázdaság (1),
2022	18	lopás (5), garázdaság (1), engedély nélküli vezetés (12),

A 2022. év során gyermekkorú személy ellen 5 esetben lopás miatt indult eljárás.

A fiatalkorúak által elkövetett szabálysértéseket tekintve megállapítható, hogy számuk az elmúlt évhez képest 11 esettel csökkent.

Az Orosházi Rendőrkapitányság illetékességi területén a gyermek- és fiatalkorúak által elkövetett szabálysértések, illetve bűncselekmények száma az országos átlagnál évek óta lényegesen alacsonyabb.

Tankötelezettség megszegése szabálysértés:

A szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény 247. § (1) bekezdés c) pontja szerint minősülő, az **óvodai nevelésben való részvételi kötelezettség és a tankötelezettség megszegése szabálysértés** elkövetése miatt az Orosházi Rendőrkapitányság Szabálysértési Hatóságán 2023 évben **17 szabálysértési eljárás indult.**

Óvodai nevelésben való részvételi kötelezettség megszegése miatt nem érkezett feljelentés.

1	Általános iskolai tankötelezettség megszegése	11 fő/ esetben 1925 óra
2	Szakközépiskolai tankötelezettség megszegése	6 fő/ esetben 357 óra

2. Jellemző problémák és azok gyakorisága a gyermekkorúak körében

A gyermekkorú személyek által történt bűncselekmények elkövetése miatt nem indult eljárás során általánosságban elmondható, hogy a gyermekkorúak jogsértéseire a kisebb súlyú, sok esetben „gyerekcsínynek” induló olyan cselekmények jellemzőek, amelyek jogsértő voltával életkoruknál fogva nincsenek tisztában, vagy nem mérik fel eléggé tetteik lehetséges következményeit.

A 14. életévüket még be nem töltött fiatalok a büntető- és a szabálysértési jog szerint is gyermekkorúnak minősülnek és így főszabályként velük szemben büntethetőséget kizáró ok áll fenn. E főszabály alóli kivételként az új Büntetőtörvénykönyv (2012. évi C. törvény) 2013. július 1-jei hatályba lépése 5 bűncselekménytípus elkövetése esetén büntethetővé tette a 12. életévüket betöltött, de egyébként még gyermekkorú személyeket is.

A törvény 16. §-a tételesen felsorolja ezeket a bűncselekményeket: az emberölés és annak minősített esetei, az erős felindulásban elkövetett emberölés, az életveszélyt okozó testi sértés és a halált okozó testi sértés, a rablás és a kifosztás.

Ezek elkövetése esetén a tizenkettedik életévét már betöltött, de a tizennegyedik életévüket be nem töltött gyermekkorúak is büntethetővé válnak, ha a tettes az elkövetés idején rendelkezett a cselekménye következményeinek felismeréséhez szükséges belátási képességgel.

Szabálysértés esetében a gyermekkor mindig büntethetőséget kizáró ok. gyermekkorúval szemben szabálysértés elkövetése miatt nem szabható ki helyszíni bírság és szabálysértési bírság sem.

3. Jellemző problémák és gyakorisága a fiatalkorúak körében

Az elmúlt évek tapasztalatai alapján a fiatalkorúak - *azaz a 14. és 18. életév közötti fiatalok* - esetében szinte bármilyen bűncselekmény, vagy szabálysértés elkövetésével lehet találkozni.

A felnőttkor küszöbén álló fiatalok esetleges elkövetővé válása elsősorban attól a környezettől (család, baráti kör, iskola, stb.) függ, amelyben élnek, és amelynek körülményeit, szokásait, magatartását, erkölcsi normáit példaként látják a mindennapjaikban.

Ha ez a környezet, vagy annak egyes elemei valamilyen okból problémásak, akkor nagy az esély arra, hogy a fiatalkorú a társadalmi normák és elvárások ellenére deviáns magatartás-

formákat választ magának. Ez könnyen vezethet a törvényekkel való szembe kerüléshez, sőt bünelkövetéshez.

A fiatalkorúval szemben szabálysértés elkövetése esetén a hatóság csak feljelentéssel élhet, bírság csak akkor szabható ki, ha önálló keresettel rendelkezik.

4. A hozzátartozók közötti erőszak, bántalmazások előfordulása

A hozzátartozók közötti erőszak kezelésével összefüggő rendőrségi feladatok végrehajtásáról szóló 2/2018. (I 25.) ORFK utasítás (továbbiakban: Utasítás) szabályozza a hozzátartozók közötti erőszak fogalomkörébe tartozó bűncselekmények esetén végrehajtandó rendőri eljárásrendet.

Az e körbe tartozó személy elleni cselekmények miatti bejelentéseket minden esetben kiemelten kezeltük és haladéktalanul megtettük a szükséges intézkedéseket.

A konfliktusok kialakulásának legjellemzőbb okai az ittasság, a nem megfelelő anyagi körülmények, szerelemfűtés, gyermek elhelyezése körüli viták, házas- és élettársi kapcsolat megromlása, illetve a gyermek láthatás be nem tartásával kapcsolatos szabályok megsértése.

Tényleges jogsértés észlelése esetén minden esetben intézkedtünk a jogellenes állapot megszakítására, a felek indulatainak lecsillapítására, majd felhívtuk a figyelmet a társadalmi együttélés szabályainak betartására, a további jogsértés megelőzésére, illetve tájékoztattuk az érintetteket a rendelkezésre álló jogérvényesítési lehetőségekről is.

A tudomásunkra jutott információkról haladéktalanul jelzéssel éltünk (rövid úton, szóban, illetve adatlap megküldésével) a családsegítő, gyermekvédelmi, és gyermekjóléti szolgálatok felé. Szolgálatellátás során rendszeresen kapcsolatot tartottunk a gyermekjóléti és családsegítő szolgálat munkatársaival, mint a jelzőrendszer része.

Az elkövetőket vizsgálva megállapítható, hogy elsősorban férfiak követik el a hozzátartozók közötti erőszak körébe tartozó bűncselekményeket, azonban esetenként női elkövetőket is regisztráltunk. A férfiak főként a testi sértéseket, míg nők a kiskorú veszélyeztetése bűncselekményekben érintettek elkövetőként.

A bejelentéseket követő intézkedések tapasztalatai alapján megállapítható, hogy többségében a bejelentő már a helyszínen sem kíván magánindítvánnyal élni a bántalmazóval szemben, megelégednek azzal, hogy a rendőr figyelmezteti az erőszakoskodó felet.

A bejelentések közül - mivel a történeteknek részese kiskorú is volt - **36 esetben adatlap** megküldésével tájékoztattuk a gyámügyi szervezetet. A hozzátartozók közötti erőszak helyszínén rögzített tényeket, adatokat minden esetben megküldtük a családsegítő szolgálatnak.

Az Orosházi Rendőrkapitányság 2023. évben nem hozott olyan ideiglenes megelőző távoltartásról szóló határozatot, ahol a két fél vitája során gyermek vagy fiatalkorú személy jelen lett volna.

Szükséges esetben kérjük a civilszervezetek, gyámügyi szervezetek, családsegítő szolgálatok segítségét.

5. A kábítószer terjesztésével, fogyasztásával kapcsolatos adatok, tapasztalatok

A vizsgált időszakban - a korábbi évek tapasztalataitól eltérően - az ún. hagyományos, klasszikus eredetű szerek fogyasztása vált ismertté. Ezek közül a marihuána és az amfetamin származékok (speed, extasy) fogyasztása dominál. A klasszikus szerek ismételt térnyerésével a pszichoaktív szerek használatának visszaesése figyelhető meg.

A visszaesés okaként értékelhető, hogy a fogyasztók egyre jobban felismerik a „designer” drogok előállításának kiismerhetetlen módját, a hatásmechanizmus ismeretlensége miatti nagyfokú veszélyességet. Ebben szerepe van a felvilágosító, drogprevenciós munkának is.

Az elkövetői adatokat vizsgálva megállapítható, hogy **2023. évben** is több felnőtt korú férfival és egy esetben nővel szemben, továbbá két esetben fiatalkorú személyek ellen indítottunk kábítószer fogyasztásának gyanúja miatt eljárást.

Az Orosházi Rendőrkapitányág illetékességi területén kábítószerrel kapcsolatos kereskedelmi tevékenység miatt nem indult eljárás.

Az eljárás alá vont személyek - amennyiben a törvényi feltételek fennállnak - tájékoztatást kapnak az elterelés lehetőségéről és a megelőző-felvilágosító tanácsadásról, melyet önként vállalhatnak és vállalnak is.

Drogfogyasztással összefüggő haláleset területünkön 2023. évben sem történt.

6. Bűnmegelőzésben, prevenciós munkában szerzett tapasztalatok

A DADA, az ELLEN-SZER, az IBT, az SzCsRP és az OVI-ZSARU Program

6/1. DADA program

A 2023. évben az orosházi és a békéssámsóni általános iskolákban az iskolai program oktatása vizsgával rendelkező oktató rendőr hiányában továbbra sem volt megoldott.

6/2. ELLEN-SZER és IBT programok

Az ELLEN-SZER és IBT programok működtetése kapitányságunkon nem megoldott, mivel vizsgával rendelkező oktatóval nem rendelkezünk.

6/3. A drog prevenciós összekötő munkája (SzCsRP program)

„A szülők és a családok a rendőrség kiemelt partnerei a kábítószer-bűnözés megelőzésében” elnevezésű bűnmegelőzési program felelőse 2020. augusztus hónaptól **Kis Rozália r. szds.**

6/4. Az OVI-ZSARU program

Az Orosházi Rendőrkapitányság illetékességi területén a **Móricz Zsigmond utcai óvoda** (Orosháza Város Önkormányzat Napköziotthonos Óvodája Móricz Zsigmond utcai telephely) és a **Lehel utcai óvoda** (Orosháza Város Önkormányzat Napköziotthonos Óvodája Székhely óvoda, Lehel utca 23.) **8 éve** kapcsolódott a programhoz.

Az óvodák vezetői arról számoltak be, hogy az intézmények felújítása során a kesztyűs bábok megsemmisültek, a technikai fejlődés miatt a CD lemezek használhatatlanok, ezért ebben az évben a programot nem működött.

„Az iskola rendőre” bűn- és baleset megelőzési program keretében az oktatási intézmények vezetői szükség esetén bűnmegelőzési, prevenciós tanórák, felvilágosító előadások megtartására érdekében az iskola rendőrökhöz kérhetnek segítséget és tapasztalatunk szerint élnek is a lehetőséggel.

A bűnmegelőzési programokon túl a gyermek- és fiatalkorú bűnözés megelőzése, illetve csökkentése érdekében folyamatosan együttműködtünk az illetékességi területünkön lévő önkormányzatokkal, a gyámhivatallal, a családsegítő szolgálatokkal és a hivatásos pártfogókkal, akik megfelelő partnerek a megelőzési feladatok jó színvonalú ellátásában.

7. Előfordult-e az év során krízishelyzet, amely ideiglenes hatályú elhelyezést vont maga után?

A 2023. év során az Orosházi Rendőrkapitányság közigazgatási területén nem történt krízishelyzet, amely ideiglenes hatályú elhelyezést vont volna maga után.

8-9. A gyermekjóléti szolgálat által összehívott esetmegbeszéléseken, esetkonferenciákon, szakmaközi megbeszéléseken részt vett?

Vettek-e részt, s ha igen milyen formában 2023-ban a jelzőrendszer működésével/gyermekevédelemmel kapcsolatos szakmai összejövetelen pl. konferencia, továbbképzés, szakmaközi megbeszélés?

- igen, amennyiben meghívást kapunk, az Orosházi Rendőrkapitányság képviselőjében minden esetben Kis Rozália r. százados vett részt,

10. Mi a véleményük a jelzőrendszeri tagok együttműködéséről? Nem a gyermekjóléti szolgálat működéséről)

Megítélésünk szerint a jelzőrendszeri tagok együttműködésének színvonala megfelelő és eredményes.

Orosháza, időbélyegző szerint

Tisztelettel:

**Dr. Nádasdi Tamás r. alezredes
mb. kapitányságvezető**

ZÁRADÉK

A dokumentum elektronikus aláírással hitelesített
04050/556-1/2024.ált.